

**БІЛГОРОД-ДНІСТРОВСЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ, БУДІВНИЦТВА ТА
КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ**

Циклова комісія суспільно-гуманітарних дисциплін

ФІНАНСОВЕ ПРАВО

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

здобувачів освіти спеціальності

072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок

Білгород-Дністровський, 2024

Програма навчальної дисципліни «**Фінансове право**» складена відповідно до освітньо-професійної програми для здобувачів освіти зі спеціальності **072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок**.

Розробник: Павлова Наталія Григорівна, викладач правових дисциплін, кваліфікаційна категорія «спеціаліст вищої категорії»

Навчальна програма розглянута та схвалена на засіданні циклової комісії суспільно-гуманітарних дисциплін

Протокол № 1 від 28.08.2024 року

Голова циклової комісії Світлана ВАСІЛАШКО

Схвалено методичною радою Білгород-Дністровського фахового коледжу природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій

Протокол № 6 від 29.08.2024 року

Голова методичної ради Марина ЗАЙЧЕНКО

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Компонент освітньої програми, спеціальність, освітньо-професійний ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 3,5 Модулів: 2 Загальна кількість годин: 105	Компонент освітньої програми <i>Цикл спеціальної підготовки</i> Спеціальність <i>072 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок</i> Освітньо-професійний ступінь <i>«Фаховий молодший бакалавр»</i>	Обов'язкова	
		Рік підготовки:	
		1-й	-
		Семестр	
		1-й	-
		Лекції	
		40 год.	-
		Практичні, семінарські	
		28 год.	-
		Самостійна робота	
		37 год.	-
		Індивідуальні заняття:	
		-	-
		Вид контролю:	
		диференційований залік (1-й семестр) (денна форма)	
		- (заочна форма)	

2 МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Фінансове право» є становлення сучасного, різнобічно розвиненого фахівця шляхом набуття студентами знань щодо загальних засад та особливостей правового регулювання фінансових відносин, швидко знаходити варіативні способи їх застосування; виробити навички самостійного аналізу нормативно-правових документів ухвалених у сфері фінансового законодавства; надання студентам знань про основні положення фінансового права України (предмет, метод, система, принципи тощо), вивчення фінансового законодавства, що регулює суспільні відносини щодо мобілізації, розподілу і використання централізованих і децентралізованих фондів держави та органів місцевого самоврядування з метою забезпечення реалізації їх завдань і функцій.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Фінансове право» є:

- вивчення основних положень Загальної та Особливої частин фінансового права. Загальна частина фінансового права об'єднує положення щодо норм фінансового права і правових інститутів, що визначають: поняття, предмет, система та джерела фінансового права, особливості фінансово-правових норм та фінансово-правових відносин, систему та статус органів управління державними фінансами, правові засади фінансового контролю в Україні та відповідальності за порушення норм фінансового законодавства;

- вивчення Особливої частини фінансового права спрямоване на засвоєння основних положень окремих, найбільш важливих інститутів, що регулюють окремі напрями фінансової діяльності держави та різні елементи фінансової системи. Також розглядаються положення щодо основного інституту Особливої частини фінансового права – бюджетного права. Крім того розглядаються особливості правового регулювання формування державних цільових фондів.

Міждисциплінарні зв'язки: «Основи правознавства», «Економічна теорія», «Вступ до спеціальності», «Статистика», «Фінанси», «Бюджетна система», «Податкова система», «Фінансовий облік», «Банківські операції», «Страхові послуги».

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач освіти повинен:

знати:

- понятійний апарат, пов'язаний із фінансовою діяльністю держави;
- сутність та елементи фінансової системи, бюджетної системи;
- поняття, методи, систему фінансового права як галузі права;
- систему та повноваження органів державного управління фінансами, органів фінансового контролю;
- види, методи фінансового контролю;
- поняття фінансового правопорушення, фінансової відповідальності, підстави та порядок притягнення до фінансової відповідальності;
- поняття та види державних та муніципальних доходів і видатків;
- основи бюджетного права і процесу;
- поняття та види позабюджетних фондів.

вміти:

- аналізувати нормативно-правові акти, що регулюють фінансову діяльність держави, визначати їх юридичну силу та пріоритетність в урегулюванні конкретних фінансових відносин;
- аналізувати акти ревізій, перевірок фінансового-господарської діяльності суб'єктів господарювання, визначати їх відповідність вимогам закону;
- виявляти ознаки фінансового правопорушення;
- роз'ясняти зміст нормативних актів, що регулюють фінансову діяльність держави, з метою подолання правового нігілізму громадян.

Набуті здобувачами освіти **компетенції** згідно з вимогами освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування»:

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 5. Знання і розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 6. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.

ЗК 8. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК 1. Здатність використовувати теоретичний і методичний інструментарій фінансової, економічної, математичної, статистичної, правової та інших наук для розв'язання складних завдань у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

СК 2. Здатність здійснювати професійну діяльність, згідно з вимогами законодавства.

СК 3. Розуміння особливостей функціонування сучасної національної і світової фінансових систем та їх структури.

СК 4. Розуміння принципів організації фінансових відносин.

СК 11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати рівень професійної підготовки у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Структура навчальної дисципліни є орієнтовною. Під час складання навчальних програм викладачі навчальних закладів можуть вносити обґрунтовані зміни та доповнення в зміст програмного матеріалу і розподіл навчальних годин за темами в межах бюджетного часу, відведеного навчальним планом на вивчення дисципліни. Внесені зміни повинні бути обговорені на засіданні циклової комісії і затверджені заступником директора з навчальної роботи.

3 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1 ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема 1.1 Фінансова діяльність держави

Фінансова діяльність держави. Зміст, принципи, форми та методи фінансової діяльності. Стадії фінансової діяльності держави. Система державних органів, що здійснюють фінансову діяльність, і їх правовий статус. Фінансова політика.

Фінансова система: зміст і структура. Ланки фінансової системи, їх співвідношення.

Семінарське заняття № 1

Поняття фінансів. Фінансова діяльність держави.

Тема 1.2 Фінансове право в правовій системі України

Предмет фінансового права. Метод фінансового права. Місце владних приписів у регулюванні фінансово-правових відносин.

Система фінансового права. Структура Загальної та Особливої частин фінансового права.

Джерела фінансового права. Зв'язок фінансового права з іншими галузями права.

Фінансове законодавство. Систематизація фінансового законодавства.

Наука фінансового права. Основні напрямки її розвитку та завдання на сучасному етапі.

Семінарське заняття № 2

Фінансове право в правовій системі України.

Тема 1.3 Фінансово-правові норми і фінансові правовідносини

Поняття та види фінансово-правових норм. Особливості санкції фінансово-правової норми.

Фінансові правовідносини: зміст та особливості. Підстави виникнення, зміни та припинення фінансових правовідносин. Склад фінансових правовідносин. Види фінансових правовідносин.

Об'єкт фінансових правовідносин.

Суб'єкти фінансового права та фінансових правовідносин. Захист прав суб'єктів фінансових правовідносин.

Семінарське заняття № 3

Фінансово-правові норми та фінансово-правові відносини.

Тема 1.4 Правове регулювання фінансового контролю в Україні

Поняття, зміст і значення фінансового контролю. Співвідношення фінансового контролю та управління фінансами.

Види фінансового контролю та підстави їх класифікації. Державний і недержавний фінансовий контроль.

Об'єкти фінансового контролю.

Система органів, що здійснюють фінансовий контроль. Органи фінансового контролю загальної і спеціальної компетенції.

Методи фінансового контролю. Співвідношення методу і методики фінансового контролю. Ревізія та перевірка: їх співвідношення та види.

Порядок проведення і специфіка документального оформлення ревізій та перевірок. Періодичність проведення ревізій і перевірок. Акт ревізії та перевірки, їх правові наслідки.

Незалежний фінансовий контроль. Аудиторський контроль.

Семінарське заняття № 4

Фінансовий контроль в Україні.

Тема 1.5 Відповідальність за порушення фінансового законодавства

Місце відповідальності за порушення фінансового законодавства в системі юридичної відповідальності.

Підстави відповідальності за порушення фінансового законодавства. Відповідальність за порушення бюджетного законодавства.

Фінансова відповідальність за порушення податкового законодавства.

Семінарське заняття № 5

Особливості фінансово-правової відповідальності.

МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема 2.1 Загальна характеристика бюджетного права

Бюджетне право як інститут фінансового права. Особливості та зміст бюджетно-правових відносин. Бюджетне законодавство.

Поняття бюджету для функціонування держави. Ознаки бюджету. Складові частини бюджету. Загальний і спеціальний фонди бюджету.

Семінарське заняття № 6

Бюджетне право як інститут фінансового права.

Тема 2.2 Бюджетна система України

Бюджетна система України, її структура. Правова форма державного та місцевих бюджетів. Державний бюджет. Місцеві бюджети. Зведений бюджет. Бюджетний період.

Принципи бюджетної системи України. Зміст принципів бюджетної системи.

Поняття бюджетної класифікації і її склад. Класифікація доходів бюджету. Класифікація видатків бюджету. Класифікація фінансування бюджету. Класифікація боргу.

Дефіцит і профіцит бюджету. Джерела фінансування дефіциту бюджету. Засоби подолання дефіциту та профіциту бюджету.

Право на здійснення запозичень. Гарантії щодо виконання боргових зобов'язань. Контроль за дотриманням бюджетного законодавства. Повноваження органів держави щодо контролю за дотриманням бюджетного законодавства.

Відповідальність за порушення бюджетного законодавства. Підстави для припинення бюджетних асигнувань. Нецільове використання бюджетних коштів. Призупинення операцій з бюджетними коштами.

Семінарське заняття № 7

Бюджетна система України. Державний та місцевий бюджети.

Тема 2.3 Грошова система України

Грошова система України та її структура. Історія виникнення грошей.

Правове регулювання готівкового обігу. Порядок ведення касових операцій у національній валюті України. Відповідальність за порушення у сфері готівкового обігу.

Правові основи безготівкових розрахунків. Порядок відкриття та використання рахунків у національній та іноземній валюті. Правові форми безготівкових розрахунків. Переказ грошей.

Семінарське заняття № 8

Правове регулювання грошової системи України.

Тема 2.4 Банківська система України

Фінансово-правові відносини за участю банків. Поняття, принципи та види банківського кредиту.

Правові основи банківської діяльності. Банківська система України та її структура.

Правовий статус Національного банку України. Правовий статус інших банків в Україні. Банківське регулювання і банківський нагляд.

Семінарське заняття № 9

Правове регулювання банківської системи України.

Тема 2.5 Загальна характеристика податкового права

Податкове право, предмет податкового права та метод правового регулювання.

Система податкового законодавства. Податковий кодекс. Значення кодифікації податкового законодавства. Сутність податків та функції податків. Класифікація податків. Податкова ставка.

Семінарське заняття № 10

Загальна характеристика податкового права.

4 СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСОВЕ ПРАВО»

Назви блоків (модулів) і тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	загальний обсяг	аудиторні		самостійна робота		Загальний обсяг	аудиторні		самостійна робота	
		всього	з них				всього	з них		
			теоретичні	семінарські				теоретичні	семінарські	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
МОДУЛЬ 1. ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА										
Тема 1.1 Фінансова діяльність держави	6	4	2	2	2	-	-	-	-	-
Тема 1.2 Фінансове право в правовій системі України	8	6	4	2	2	-	-	-	-	-
Тема 1.3 Фінансово-правові норми і фінансові правовідносини	8	4	2	2	4	-	-	-	-	-
Тема 1.4 Правове регулювання фінансового контролю в Україні	10	6	4	2	4	-	-	-	-	-
Тема 1.5 Відповідальність за порушення фінансового законодавства	9	6	4	2	3	-	-	-	-	-
Разом за модулем 1	41	26	16	10	15	-	-	-	-	-
МОДУЛЬ 2. ОСОБЛИВА ЧАСТИНА										
Тема 2.1 Загальна характеристика бюджетного права	10	8	4	4	2	-	-	-	-	-
Тема 2.2 Бюджетна система України	14	8	6	2	6	-	-	-	-	-
Тема 2.3 Грошова система України	14	8	4	4	6	-	-	-	-	-
Тема 2.4 Банківська система України	12	8	4	4	4	-	-	-	-	-
Тема 2.5 Загальна характеристика податкового права	14	10	6	4	4	-	-	-	-	-
Разом за модулем 2	64	42	24	18	22	-	-	-	-	-

Загалом годин	105	68	40	28	37	-	-	-	-	-
---------------	-----	----	----	----	----	---	---	---	---	---

5 МЕТОДИ ТА ФОРМИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації:

- Словесні: *лекція* (традиційна, проблемна лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint - презентація, Bubbles.us - карта знань), *семінари, пояснення, розповідь, бесіда*.
- Наочні: *спостереження, ілюстрація, демонстрація*.
- Практичні: *розв'язування ситуаційних завдань, оформлення документів*.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: *індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні*.

3) За ступенем самостійності мислення: *репродуктивні, пошукові, дослідницькі*.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: *під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти: з книгою; виконання індивідуальних навчальних проєктів*.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:

- *бесіда, або діалог з аудиторією;*
- *навчальні дискусії;*
- *аналіз конкретних ситуацій;*
- *створення ситуації пізнавальної новизни;*
- *створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо);*
- *метод «заверши фразу»;*
- *консультація (окреме пояснення матеріалу для індивідуальної роботи зі здобувачами освіти).*

6 МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

За місцем у навчальному процесі розрізняють **попередній, поточний, періодичний, підсумковий види контролю**.

Попередній контроль – використовують перед вивченням нової теми на початку семестру для з'ясування загального рівня підготовки здобувачів освіти з дисципліни, щоб передбачити організацію їх навчально-пізнавальної діяльності.

Поточний контроль – спостереження викладача за навчальною діяльністю здобувачів освіти на занятті. Метою його є отримання оперативних даних про рівень знань здобувачів освіти і якість навчальної роботи на занятті, оптимізація управління навчальним процесом.

Періодичний (тематичний) контроль – виявлення й оцінювання засвоєних на кількох попередніх заняттях знань, умінь здобувачів освіти з метою визначення, наскільки успішно вони володіють системою знань, чи відповідають ці знання програмі. Різновидом періодичного є **тематичний контроль**, що полягає у перевірці та оцінюванні знань здобувачів освіти з кожної теми і спрямований на те, щоб усі належним чином засвоїли кожен тему.

Підсумковий контроль здійснюється наприкінці семестру або навчального року. Підсумкову оцінку за семестр виставляють за результатами тематичного оцінювання, а за рік – на основі семестрових оцінок.

Навчальні досягнення здобувачів освіти з дисципліни «Основи правознавства» оцінюються за кредитно-трансферною системою ЄКТС, в основу якої покладено принцип прозорості, об'єктивності, індивідуальності та певної уніфікованості. Головне завдання при цьому – досягти найбільш ефективного та об'єктивного оцінювання, яке повинне одночасно виконувати контролюючу й мотивуючу функції.

Кожен модуль включає лекційні та семінарські заняття, самостійну роботу.

Модульний контроль знань здобувачів освіти здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або комп'ютерного тестування.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід до виконання завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

Форма підсумкового контролю успішності навчання – диференційований залік.

7 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється відповідно до «Положення про оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти у Білгород-Дністровському фаховому коледжі природокористування, будівництва та комп'ютерних технологій».

Формою семестрової атестації є диференційований залік.

Рейтинг здобувача освіти із засвоєння навчальної дисципліни складається з рейтингу з навчальної роботи – 70 балів та рейтингу з атестації – 30 балів. Таким чином, на оцінювання засвоєння змістових модулів, на які поділяється навчальний матеріал дисципліни, передбачається 70 балів. Рейтингові оцінки із змістових модулів, як і рейтинг з атестації, теж обчислюються за 100-бальною шкалою.

Для занесення оцінок до екзаменаційної відомості, залікової книжки та журналу рейтингової оцінки знань здобувача освіти його рейтинг з різних видів навчальної роботи у балах переводиться у національну та ЄКТС (Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система) оцінки згідно з таблицею.

Відповідність результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Оцінка ЄКТС	Сума балів за 100 бальною шкалою	Національна шкала (12-бальна)	Національна шкала (4-бальна)	Рівень компетентності	Критерії оцінювання
A	90 – 100 (відмінно)	12-10	відмінно	Високий рівень	Здобувач освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для ухвалення рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили.
B	85 – 89 (дуже добре)	9-8	добре	Достатній рівень	Здобувач освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна.

C	75 – 84 (добре)	7			Здобувач освіти вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача; в цiлому самостiйно застосовувати її на практицi; контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, серед яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок.
D	70 – 74 (задовiльно)	6-5	задовiльно	Середнiй рiвень	Здобувач освіти вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, серед яких є значна кiлькiсть суттєвих.
E	60 – 69 (достатньо)	4			Здобувач освіти володiє навчальним матерiалом на рiвнi, вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi.
FX	35 – 59 (незадовiльно)	3	незадовiльно	Початковий рiвень	Здобувач освіти володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину навчального матерiалу.
F	1 – 34 (незадовiльно)	2			Здобувач освіти володiє матерiалом на елементарному рiвнi засвоєння, викладає його уривчастими реченнями, виявляє здатнiсть викласти думку на елементарному рiвнi.
		1			Здобувач освіти володiє навчальним матерiалом на рiвнi елементарного розпiзнавання i вiдтворення окремих фактiв, елементiв, об'єктiв, що позначаються здобувачем освіти окремими словами чи реченнями.

8 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

1. Пiдручники та посiбники.
2. Конспекти лекцiй.
3. Лекцiї на електронних носiях.
4. Презентацiї.
5. Методичнi вказiвки до семiнарiв.
6. Матерiали для самостiйного вивчення на електронних носiях.
7. Iндивiдуальнi завдання студентiв.
8. Матерiали з контролю знань студентiв.

Вивчення дисципліни здобувачами освіти передбачає вміння використовувати різні інформаційні ресурси: опубліковану українську та іноземну літературу (нормативні документи, підручники, навчальні посібники, наукові періодичні та монографічні видання, словники, довідники тощо), методичну літературу та Інтернет-джерела.

9 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна нормативна база

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 року. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. Відомості Верховної Ради України. 2003. № 40. Ст. 356.
3. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-15. Редакція від 06.10.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
4. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. № 2755. Редакція від 21.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
5. Бюджетний кодекс України від 08.07.2010 р. № 2456. Редакція від 10.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17#Text>
6. Митний кодекс України від 13.03.2012 р. № 4495-VI. Редакція від 21.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
7. Про аудит фінансової звітності та аудиторську діяльність: Закон України від 21.12.2017 р. № 2258-VIII. Редакція від 01.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2258-19#Text>
8. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121. Редакція від 24.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14#Text>
9. Про відповідальність за несвоєчасне виконання грошових зобов'язань: Закон України від 22.11.1996 р. № 543. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/543/96-%D0%B2%D1%80#Text>
10. Про основні засади здійснення державного фінансового контролю в Україні: Закон України від 26.01.1993 р. № 2939-XII. Редакція від 24.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2939-12#Text>
11. Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 23.09.1999 р. № 1105-XIV. Редакція від 01.12.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1105-14#Text>
12. Про систему гарантування вкладів фізичних осіб: Закон України від 23.02.2012 р. № 4452-VI. Редакція від 05.08.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4452-17#Text>
13. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679. Редакція від 10.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
14. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII. Редакція від 21.11.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

Допоміжна література

1. Волощук М. Г. Фінансове право: навч. посіб. / М. Г. Волощук, Т. О. Карабін, М. В. Менджул. Вид. 3-тє, допов. та перероб. Ужгород: Видавництво Олександри Гаркуші, 2017. 244 с.
2. Філіпенко Т.В., Філіпенко А.С. Фінансове право у схемах : навчально-методичний посібник. Кривий Ріг: ДЮІ МВС України, 2018. 150 с.
3. Фінансове право: навч. посіб. для підготовки до іспитів / упоряд. І. В. Тетарчук, Т. Є. Дяків. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 159 с.
4. Фінансове право: конспект лекцій / укладач М. В. Плотнікова. Суми: Сумський державний університет, 2019. 253 с.
5. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. М. Бандурки та О. П. Гетманець ; Ю. М. Жорнокуй, О. В. Кашкарьова, Т. В. Колесник та інші. Х. : Екограф, 2015. 500 с.
6. Фінансове право : підручник / за заг. ред. О. П. Гетманець ; [Бандурка О. М., Гетманець О. П., Жорнокуй Ю. М. та ін.] ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2017. 392 с.
7. Шпак Н.О. Фінанси, гроші та кредит: навч. посібник / Н.О. Шпак, Н.Б. Ярошевич, О.Я. Побурко. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2018. 416 с.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний веб-сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
2. Офіційний веб-сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
3. Офіційний веб-сайт Державної фіскальної служби України. URL: <http://sfs.gov.ua/>
4. Офіційний веб-портал Державної податкової служби України. URL: <https://tax.gov.ua/>